

Ökad kompetens om neuropsykiatriska svårigheter och sex och samlevnad i lärarutbildningarna

(Dnr U2020/00176/UH)

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågors yttrande utgår från regeringens mål att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen samt från regeringens mål att förbättra villkoren för det civila samhället.

Ökad kompetens om neuropsykiatriska svårigheter

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ställer sig positiv till promemorians förslag om förändrade krav i förskolläraryrket, grundläraryrket, ämnesläraryrket och yrkesläraryrket i syfte att säkerställa studenternas kompetens i fråga om neuropsykiatriska svårigheter.

Det finns konstaterade skillnader i insatser till unga personer med funktionsnedsättning beroende på kön, både vad gäller insatser i utbildningen, på arbetsmarknaden och i samhällslivet.¹ MUCF ser därmed positivt på att promemorian uppmärksammar könsskillnader gällande diagnoser och elevers tillgång till stöd i utbildningen.

I MUCF:s pågående arbete med att identifiera och hjälpa unga som varken arbetar eller studerar (UVAS) är unga som har neuropsykiatriska diagnoser överrepresenterade. En förklaring till detta är att det är en grupp som har ökad risk för tidiga skolavhopp och ofullständiga betyg. Att ge blivande lärare kompetens om neuropsykiatriska svårigheter kan troligtvis bidra till att unga får bättre stöd under utbildningen. Det kan dessutom bidra till att skolan tidigt kan fånga upp unga, i synnerhet unga tjejer med neuropsykiatriska svårigheter, som enligt MUCF:s preliminära analyser har en ökad risk att hamna i grupperna unga som varken arbetar eller studerar.

Behovet av ytterligare kompetens om funktionsnedsättningar inom lärarutbildningen är en fråga som funktionsrättsrörelsen drivit under en längre tid, vilket MUCF ser som viktigt att lyfta fram i sammanhanget.

¹ MUCF (2017) *Fokus 17:2 unga med funktionsnedsättning*; Jämställdhetsmyndigheten och Myndigheten för delaktighet (2019). *Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning*.

Ökad kompetens om sex och samlevnad

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor ställer sig positiv till promemorians förslag om förändrade krav i grundlära-, ämneslära- och yrkesläraexamen i syfte att säkerställa studenternas kompetens i fråga om sex och samlevnad. MUCF efterfrågar dock ännu tydligare skrivningar gällande kompetens inom hbtq-området i examensmålen.

Behovet av obligatorisk kunskap om hbtq-frågor för personal i skolväsendet är något som myndigheten påtalat i flera år. MUCF:s rapporter visar att unga hbtq-personer känner sig mindre trygga och mindre nöjda med skolan än andra unga.² Att personal har kompetens om hbtq-frågor och agerar mot kränkningar är särskilt viktigt för unga hbtq-personer.³ MUCF har tidigare identifierat att normkritik är en framgångsrik ansats i arbetet med unga hbtq-personers skolgång och fritid. MUCF anser att lärarutbildningens delmoment om sex och samlevnad därför behöver innefatta hbtq-frågor och utgå från ett normkritiskt perspektiv.

Inom MUCF:s regeringsuppdrag insatser för en öppen och inkluderande miljö i skolan för unga hbtq-personer (Ku2016/01669/DISK) erbjuds kunskapshöjande insatser inom hbtq-området till skolor. Dessa insatser har varit väldigt efterfrågade, vilket även pekar på att skolväsendet efterfrågar mer kunskap om just hbtq-frågor.

MUCF efterfrågar även att civilsamhällets roll och behovet av samverkan mellan skolväsendet och civilsamhället inom dessa områden bättre lyfts fram i promemorian. Civilsamhället har stor kompetens både inom sexuell och reproduktiv hälsa och hbtq-området, vilket kan vara värdefullt för skolan att använda sig av. Inte minst med anledning av att flertalet lärare upplever att det är svårt att undervisa i dessa frågor.

Myndigheten vill dock betona att det är skolan och inte civilsamhället som har ansvaret för undervisningen inom sex och samlevnad, vilket innebär att lärare behöver ha tillräckligt med kompetens inom området.

MUCF noterar att förslaget om att lärarexamen ska ge färdighet och förmåga att kommunicera och reflektera kring frågor som rör identitet, sexualitet och samlevnad inte omfattar förskolläraexamen. Då frågor om identitet, sexualitet och samlevnad är kopplat till skolväsendets värdegrund kan det finnas anledning att även studerande till förskollärare får ökad kunskap inom dessa områden.

Avslutningsvis vill MUCF lyfta fram att det utöver lärare finns annan personal som arbetar med barn och unga inom skolväsendet, och att de också behöver få en ökad kunskap om de frågor som behandlas i promemorian, både vad gäller neuropsykiatriska svårigheter och sex och samlevnad.

² MUCF (2019). *Olika verkligheter – unga hbtq personer om sina levnadsvillkor*.

³ MUCF (2016). *Stödjande och stärkande*.

I detta ärende har generaldirektör Lena Nyberg beslutat. Utvecklingsledare Zarah Melander har varit föredragande. Senioranalytiker Tiina Ekman har deltagit i den slutliga beredningen av ärendet.

Lena Nyberg
generaldirektör

Zarah Melander
handläggare